

Nieuwe uitdagingen voor de docent Nederlands! Ontwikkelingen in het mbo

Studiedag vrijdag 28 mei

Er zijn momenteel veel ontwikkelingen gaande in het mbo-onderwijs. Op veel roc's wordt gewerkt aan de invoering van **flexibel en gepersonaliseerd** beroepsonderwijs dat rekening houdt met de leerbehoeften van de studenten. Door de Wet op Vroegtijdige Aanmelddatum en Toelatingsrecht stromen er meer studenten in en door met de nodige **afstand tot het vereiste taalniveau** 2F en 3F. De studentpopulatie in het mbo wordt diverser, en dit vraagt om **inclusieve** scholen. Teams en vakdocenten worden steeds vaker uitgedaagd **taalbewuster** te gaan lesgeven en hun lessen taalontwikkellend te maken. Naast summatieve toetsing is er meer aandacht voor **formatieve beoordeling** en ontwikkelingsgerichte evaluatie. De sterke focus op de generieke taaleisen en centrale examens Nederlands maken plaats voor de **beroepsspecifieke taaleisen** en taaltoetsen in de beroepscontext. En niet te vergeten, door corona hebben alle scholen en docenten hun **onderwijs online, digitaal of hybride** moeten inrichten.

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor de taaldocenten Nederlands? Hoe houd je je staande en speel je adequaat in op de veranderende onderwijsomgeving? Aan de hand van actuele voorbeelden komt aan de orde welke competenties essentieel zijn en met welke professionalisering je deze ontwikkelt. En wat dit betekent voor je positie en de samenwerking in je team.

Op de studiedag van 28 mei gaan de sprekers in op de consequenties voor de vereiste kennis, taken en verantwoordelijkheden van de docenten Nederlands, de inhoud van hun lessen en hun rol in het team. Op deze dag zal veel ruimte worden geboden voor het gezamenlijk bespreken van de input en het uitwisselen van ervaringen onderling.

Programma

- 9.15   Opening
          Dagvoorzitter Tiba Bolle (ITTA)
          Zaalvoorzitter Anne de la Croix

- 9.30   **Veranderende context in het mbo** Rico Vervoorn, Mbo Raad

- 10.45   Pauze

- 11.15   Keuze uit:
          Meertalige klassen in het mbo Catherine van Beuningen, Hogeschool van Amsterdam/Utrecht
          Flexibilisering en gepersonaliseerd onderwijs Alie Kammenga, De Talengroep

- 12.30   Pauze

- 13.00   Keuze uit:
          Hybride onderwijs en digitale didactiek Marit Montsanto, Practoraat Mediawijsheid
          Differentiatie en formatieve evaluatie Inge van Meelis, ITTA, en Anne Kriek, CINOP

- 14.15   Pauze

- 14.45   **'Jij bent van taal, ik niet'** Over de rol van taal én van taal-en vakdocenten in het onderwijs
          Cindy Kuiper, Taalimpact

- 16.00   Afsluiting
          Anne de la Croix en Tiba Bolle

Nieuwe uitdagingen voor de docent Nederlands! Ontwikkelingen in het mbo

Studiedag vrijdag 28 mei

Inhoud

Veranderende context in het mbo

Rico Vervoorn, Mbo Raad (zaalvoorzitter Anne de la Croix)

Er is veel in beweging in het mbo: de verbreding en verdieping van bestaande programma's ter bevordering van de overgang mbo-hbo, invoering van flexibel en gepersonaliseerd beroepsonderwijs, de instroom van studenten met een grotere taalleerbehoefte en de ontwikkeling richting inclusieve scholen. Tevens is er toenemende aandacht voor de beroepsspecifieke taaleisen Nederlands in de opleidings- en beroepscontext, naast de zorg om het behalen van de generieke taaleisen Nederlands.

Rico Vervoorn schetst de actuele ontwikkelingen. Daarna wissel je uit met andere leden: wat merk je van de veranderende context? Wat vraagt het van je als taaldocent Nederlands?

Rico Vervoorn is beleidsadviseur taal en rekenen bij de MBO raad.

Meertalige klassen in het mbo

Catherine van Beuningen, Hogeschool van Amsterdam/Hogeschool Utrecht (zaalvoorzitter Lies Alons, ITTA)

Steeds meer studenten spreken in hun dagelijks leven een andere taal dan of naast het Nederlands. Deze andere thuistalen worden in het onderwijs, inclusief het mbo, vaak buiten de schoolmuren gehouden. Een doelgerichte, positieve benadering van meertaligheid kan echter bijdragen aan het zelfvertrouwen, de identiteitsontwikkeling en het leerproces van meertalige studenten, en aan de sociale cohesie onder en interculturele competentieontwikkeling van alle studenten.

Catherine van Beuningen schetst de actuele ontwikkelingen met betrekking tot de rol die meertaligheid in het onderwijs speelt. Ook biedt zij handvatten voor het erkennen en benutten van andere talen en daarmee voor meer inclusief beroepsonderwijs. Daarna wissel je uit met andere leden: wat merk je van de toename van meertalige studenten? Wat vraagt het van je als taaldocent Nederlands?

Catherine van Beuningen is hoofddocent Nederlands binnen de Faculteit Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam. Daarnaast werkt zij als senior onderzoeker in het lectoraat Meertaligheid en Onderwijs van de Hogeschool Utrecht, dat zich inzet voor een effectieve focus op meertaligheid in taal- en vakonderwijs.

Flexibilisering en gepersonaliseerd onderwijs

Alie Kammenga, De Talengroep (zaalvoorzitter Anne de la Croix)

Veel scholen staan voor de vraag hoe ze hun onderwijs flexibiliseren en personaliseren. Tegelijkertijd zien ze de geleerde lessen in het online werken als een kans om door te pakken. Maar flexibilisering is meer dan studenten zelfstandig achter een laptop een taal laten leren. Het streven naar meer maatwerk en meer keuzes voor studenten kent verschillende verschijningsvormen zoals bijvoorbeeld het werken in leerteams, modulair werken en leeractiviteiten die zowel online als fysiek begeleid worden. Om te komen tot een evenwichtig taalprogramma binnen en buiten de muren van een schoolgebouw, is het noodzakelijk dat taaldocenten bij het herontwerp van het curriculum betrokken worden.

Nieuwe uitdagingen voor de docent Nederlands! Ontwikkelingen in het mbo

Studiedag vrijdag 28 mei

Alie Kammenga schetst verschillende visies op flexibilisering in het onderwijs. Daarna wisselt u uit met andere leden: wat merkt u van de flexibilisering van het onderwijs en gepersonaliseerd leren? Wat vraagt het van u als taaldocent Nederlands?

Alie Kammenga is trainer en coach van taaldocenten, in hun werk in interactie met eigen studenten, en begeleidt opleidingen en vakgroepen bij het versterken van (online) taaldidactiek, taalbeleid en leidinggeven aan ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld flexibilisering en integratie van de taal in het beroep.

Hybride onderwijs en digitale didactiek

Marit Monsanto, Practoraat Mediawijsheid (zaalvoorzitter Anne de la Croix)

De meeste docenten waren in het kader van online leren en flipping the classroom al bezig met het inzetten van ict in de les. Door corona werd iedereen gedwongen online les te gaan geven. Voor veel docenten was het een grote uitdaging om de ict-tools te leren beheersen. Online lesgeven doet naast de ontwikkeling van ict-vaardigheden en bekwaamheden ook een beroep op didactische vaardigheden. Online lesgeven vraagt niet alleen om leuke tools en beheersing van de ict-techniek maar ook om een andere didactische benadering.

Marit Monsanto presenteert de succesfactoren van ict, digitale vaardigheid beschouwd vanuit de 6 rollen van een docent aan de hand van concrete voorbeelden van blended learning. Daarna wissel je uit met andere leden: wat voor invloed heeft het online lesgeven gehad op je lessen? Wat vraagt het van je als docent Nederlands?

Marit Monsanto werkt bij het Practoraat Mediawijsheid, een samenwerkingsverband tussen alle Amsterdamse mbo-instellingen. Met docenten, onderwijskundigen en een practor werkt zij aan het borgen van mediawijsheid in het beroepsonderwijs en zet de leergemeenschap zich in om het niveau van digitale geletterdheid onder docenten te verhogen. Daarnaast is Marit aanvoerder van de themagroep docentondersteuning voor de strategische agenda digitalisering 2018-2022.

Differentiatie en formatieve evaluatie

Inge van Meelis, ITTA, en Anne Kriek, CINOP (zaalvoorzitter Inge van Meelis)

Op veel scholen wordt formatief evalueren ingevoerd om de studenten inzicht te geven in hun eigen leerproces en onderwijs op maat te kunnen geven. Door formatief evalueren krijgen de docent en de student een helder beeld waar de student naartoe werkt, waar de student staat en hoe de student naar de gewenste situatie kan komen. Het is een manier van evalueren die plaatsvindt tijdens het leren, dus niet alleen na afloop. De student speelt hierin zelf een

actieve rol. Ook leren studenten gebruik te maken van de kennis en de feedback van andere studenten. Het betekent vooral dat je het leerproces van je studenten bewust volgt en begeleidt. Daarbij activeer je studenten zodat zij in meer of mindere mate eigenaar worden van hun eigen leren. Studenten worden hiermee eigenaar van hun eigen leerproces en studenten en docenten worden zich bewust van de rol die zij hierin hebben. Inge van Meelis en Anne Kriek presenteren diverse technieken voor formatieve evaluatie. Daarna wisselt u uit met andere leden: welke ervaring heeft u met formatief evalueren? Wat vraagt formatieve evaluatie van u als docent Nederlands? En wat heeft u nodig om de diverse technieken voor formatieve evaluatie toe te passen in uw lessen?

Nieuwe uitdagingen voor de docent Nederlands! Ontwikkelingen in het mbo

Studiedag vrijdag 28 mei

Inge van Meelis geeft docententrainingen, coaching en advies op het gebied van beroepsgerichte taalontwikkeling. Haar deskundigheid ligt op het gebied van activerende taaldidactiek en de referentieniveaus. In haar trainingen inspireert en ondersteunt zij docenten bij de praktische toepassing hiervan.

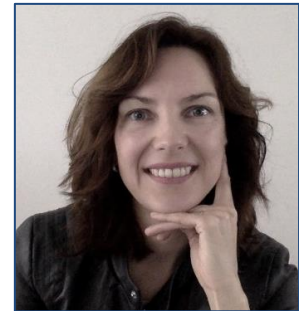
Anne Kriek houdt zich als adviseur bij CINOP bezig met professionalisering van docenten en teams in het vo, mbo en hbo. Ze geeft trainingen op het gebied van pedagogisch-didactisch handelen, onder andere in formatief evalueren. Ook heeft ze ervaring als docent Nederlands in het voortgezet onderwijs.

“Jij bent van taal, ik niet”. Over de rol van taal én van taal-en vakdocenten in het onderwijs

Cindy Kuiper, Taalimpact (zaalvoorzitter Anne de la Croix)

Taal is cruciaal in het onderwijs: om te doceren, te leren, te presteren en te motiveren. En dat geldt niet alleen voor de taallessen, want ook in de vakken is taal onmisbaar. Toch wordt taalgericht werken en het stimuleren van de taalontwikkeling van studenten vaak niet als verantwoordelijkheid van het hele docententeam gezien. In deze bijdrage bespreken we hoe taal in alle vakken een plek kan krijgen en wat dit vraagt van taal- en vakdocenten.

Cindy Kuiper laat zien hoe taal overal in het onderwijs is, maar niet van iedereen is, waarom taal zo belangrijk is, aansluitend op ontwikkelingen (o.a. formatief evalueren, inclusie en diversiteit) en wat dit vraagt aan taalcompetenties. Daarna wissel je uit met andere leden: wat houden deze taalcompetenties voor je in? Hoe zou je met vakcollega's kunnen werken aan deze competenties?

Cindy Kuiper heeft als docent, onderzoeker en adviseur expertise ontwikkeld op het gebied van taalbeleid, taalgericht (vak)onderwijs en genredidactiek binnen het hoger beroepsonderwijs. Ze werkt bij Saxion en adviseert en ondersteunt daarnaast vanuit haar eigen bedrijf Taalimpact (www.taalimpact.nl) docententeams bij het taalkrachtig maken van hun onderwijs.